

## Anonimizētā versija

Tulkojums

C-74/19 - 1

**Lieta C-74/19**

**Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu**

**Iesniegšanas datums:**

2019. gada 31. janvāris

**Iesniedzējtiesa:**

*Tribunal Judicial da Comarca de Lisboa – Juízo Local Cível de Lisboa – Juiz 18 (Portugāle)*

**Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2019. gada 21. janvāris

**Prasītājs:**

LE

**Atbildētāja:**

*Transportes Aéreos Portugueses, S.A. (TAP)*

---

***Tribunal Judicial da Comarca de Lisboa***

***Juízo Local Cível de Lisboa – Juiz 18***

(Lisabonas Pirmās instances tiesas Lisabonas vietējās civillietu tiesu palātas tiesnesis Nr. 18)

18)

[..]

[..]

**LĒMUMS [..]**

I. Faktu izklāsts

I.1- LE [...] cēla prasību [...] pret TAP, S.A., lūdzot piespriest, lai tā viņam samaksā summu 600 EUR apmērā un procentus, kas uzkrājušies no paziņojuma par prasības celšanu izsniegšanas dienas.

I.2- Prasītājs pamato savu prasījumu ar to, ka viņš nopirka aviobiļeti lidojumam no Fortalezas (Brazīlija) uz Oslo, ko veica atbildētāja, ar pārsēšanos Lisabonas lidostā. Tā kā lidmašīna Lisabonā ielidoja ar nokavēšanos, viņš nevarēja iekāpt lidmašīnā lidojumam uz Oslo tajā pašā dienā (2017. gada 22. augusts) un, lai no Lisabonas dotos uz Oslo, viņam bija jāgaida lidojums, kas tika veikts nākamajā dienā. Šī iemesla dēļ viņš nokļuva galamērķī vairāk nekā ar trīs stundu kavēšanos, tāpēc atbildētājam esot pienākums samaksāt viņam prasīto summu kā kompensāciju saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 261/2004 5. panta 1. punkta c) apakšpunktu un 7. panta 1. punkta c) apakšpunktu, kuros šajā ziņā ir paredzēta minimālā kompensācijas summa (šajā gadījumā 600 EUR, jo tas ir lidojums ārpus Kopienas 3500 km attālumā).

I.3- Atbildētāja sabiedrība iesniedza iebildumu rakstu, kurā apgalvo, ka ielidošanas galamērķī kavēšanās nenotika tās vainas dēļ. Tā apgalvo, ka lidojumu TP36 no Fortalezas un Lisabonu veica tā pati lidmašīna, kas tika izmantota iepriekšējam lidojumam no Lisabonas uz Fortalezu (2017. gada 21. augusta reiss TP35), un ka pasažiera agresīvas uzvedības šajā lidojumā dēļ lidmašīna bija jānovirza uz Laspalmasu, lai viņu izsēdinātu, un tas arī izraisīja kavēšanos prasītāja iekāpšanai lidmašīnā lidojumam no Fortalezas uz Lisabonu, jo tā bija tā pati lidmašīna. Tā secina, ka, neraugoties uz visiem tās centieniem, kavēšanos izraisīja ārkārtēji apstākļi, kuros tā nav vainojama, tādējādi saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris) 14. apsvērumu prasītāja kompensācija tai neesot jāmaksā.

I.4- Prasītājs apstrīdēja atbildētājas atbildes rakstā minēto faktus un apgalvoja, ka šie fakti nepamatoja ielidošanas Oslo, viņa galamērķī, kavēšanos, jo atbildētāja neesot pierādījusi, ka minēto kavēšanos gandrīz par 24 stundām nevarēja novērst, ja būtu veikti visi iespējamie pasākumi.

[..]

\*

II- Šajā lietā ir konstatēti šādi pierādīti fakti:

- 1 Prasītājs nopirka aviobiļeti ar rezervācijas numuru MWNBIX atbildētājas 2017. gada 21. augustā veiktajiem lidojumiem TP36 un TP764 no Fortalezas (FOR) lidostas ar izlidošanas laiku plkst. 23.05, plānotais ielidošanas laiks Oslo (OSL) lidostā bija nākamajā dienā, 2017. gada 22. augustā plkst. 18:00 (pēc vietējā laika), ar pārsēšanos Lisabonas (LIS) lidostā.
- 2 Prasītājs reģistrējās un iekāpa lidmašīnā lidojumam TP36.

- 3 Iepriekš minētais lidojums TP36, kas tika veikts 2017. gada 22. augustā un kura ielidošanas laikam Lisabonā būtu bijis jābūt plkst. 10.15, neieradās savā galamērķī [Lisabonas (LIS) lidostā] līdz plkst. 13.33, kas liedza prasītājam iekāpt lidmašīnā lidojumam TP764 uz Oslo.
- 4 Tādējādi prasītājam bija jāiekāpj lidmašīnā lidojumam TP764 uz viņa galamērķi [Oslo (OSL) lidostu] 2017. gada 23. augustā plkst. 13.10, tāpēc viņš ielidoja ar 24 stundu kavēšanos no sākotnēji paredzētā laika.
- 5 Tā pati lidmašīna, kas tika izmantota lidojumam no Lisabonas uz Fortalezu, veica lidojumu TP36 no Fortalezas uz Lisabonu.
- 6 Savukārt lidmašīna, kas veica lidojumu TP35 no Lisabonas uz Fortalezu 2017. gada 21. augustā, izlidoja no Lisabonas plkst. 16.11, bet lidmašīnai bija jānosēžas Laspalmasā plkst. 17.25, lai izsēdinātu agresīvu pasažieri, kas bija iekodis vienam pasažierim un uzbrucis vairākiem citiem, kā arī apkalpes locekļiem, kas mēģināju viņu nomierināt. Drošības apsvērumu dēļ gaisa kuģa kapteinis pieņēma lēmumu par nolaišanos Laspalmasas lidostā, lai izsēdinātu minēto pasažieri un izkrautu viņa bagāžu, tādēļ lidmašīnas ielidošana Fortalezā kavējās par 4 stundām un 18 minūtēm.
- 7 6. punktā aprakstīto notikumu dēļ kavējās iekāpšana lidmašīnā (TP36), ar kuru prasītājam bija jālido no Fortalezas uz Lisabonu, jo tā bija tā pati lidmašīna.
- 8 Ņemot vērā novirzīšanās uz Laspalmasu laiku, atbildētāja secināja, ka, pat ja tā nolemtu nosūtīt citu lidmašīnu no Lisabonas uz Fortalezu, lai veiktu atpakaļceļa lidojumu TP36, minētā lidmašīna neielidotu Fortalezā iekāpšanai paredzētajā laikā, jo pirms izlidošanas no Lisabonas vispirms bija jāsaģatavo gan pati lidmašīna, gan jāsameklē apkalpes locekļi šiem papildu lidojumiem.
- 9 Tā kā lidojuma ierašanās Lisabonā kavējās, [prasītājs] vairs nevarēja iekāpt lidmašīnā lidojumam TP764 uz Oslo, un viņam bija jāizlido nākamajā dienā, jo TAP uz Oslo veic tikai vienu lidojumu dienā.

\*

III. [..]

\*

IV. Šajā lietā ir piemērojamas Regulas (EK) Nr. 261/2004 tiesību normas.

IV. 1. Prasītājs atsauca uz Eiropas Savienības Tiesas judikatūru, saskaņā ar kuru gadījumā, ja lidojums kavējas vairāk nekā trīs stundas, šī kavēšanās ir jāpielīdzina atcelšanai, kas piešķir tiesības saņemt kompensāciju, izņemot gadījumus, ja kavēšanās ir notikusi nepārvaramas varas dēļ, ko lidsabiedrība faktiski nevar kontrolēt un ko tā nevarētu novērst, veicot visus attiecīgos pasākumus; tādējādi tehniska problēma lidmašīnā nav šāda veida apstākļi, izņemot, ja tiek pierādīts,

ka to ir izraisījusi sabotāža (skat. Tiesas spriedumu, 2009. gada 19. novembris, *Sturgeon u.c.*, C-402/07 un C-432/07, EU:C:2009:716). Tāpat viņš atsaucas uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris) 5. panta 1. punkta c) apakšpunktu, no kura izriet, ka ikvienam pasažierim ir tiesības saņemt no atbildētājas kompensāciju saskaņā ar šīs regulas 7. pantu. Pēc viņa domām, tā kā tas ir lidojums ārpus Kopienas vairāk nekā 3500 km attālumā, saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 261/2004 7. panta 1. punkta c) apakšpunktu pasažierim ir tiesības saņemt kompensāciju 600 EUR apmērā, kas ir jāmaksā atbildētājai lidsabiedrībai.

IV.2. Savukārt [atbildētāja] atsaucas uz Regulas Nr. 261/2004 14. apsvērumu, uzskatot, ka konstatētais apstāklis ir ārkārtējs apstāklis, kas atbrīvo to no pienākuma maksāt jebkādu kompensāciju.

IV.3. Regulā Nr. 261/2004 ir noteikti kopīgi noteikumi par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos. Minētās regulas 6. pantā ir minēti būtiskas kavēšanās gadījumi, kuros ir paredzēta tiesiskā aizsardzība, un kuri iestājas tad, ja kavēšanās pārsniedz trīs stundas, kas ir pārbaudāms, ja ielidošana galamērķi kavējas trīs vai vairāk stundas pēc ielidošanas laika, kuru sākotnēji bija paredzējusi lidsabiedrība. Tiesības saņemt minimālo kompensāciju attiecīgo lidojumu pasažieriem ir noteiktas Regulas (EK) Nr. 261/2004 7. pantā, kas saskaņā ar Savienības judikatūru ir piemērojams ne tikai iekāpšanas atteikuma gadījumā, bet arī lidojumu būtiskas kavēšanās gadījumā. Tādējādi pasažieriem, kuri lidojumu laikā cieš no jebkāda incidenta, ir noteiktas tiesības saņemt kompensāciju.

IV.4. Tomēr saskaņā ar šīs regulas 14. apsvērumu:

“Saskaņā ar Monreālas Konvenciju apkalpojošo gaisa pārvadātāju saistības ir jāierobežo vai jāatceļ ārkārtēju apstākļu gadījumos, no kuriem nevarētu izvairīties pat tad, ja veiktu visus iespējamus pasākumus. Šādi apstākļi var rasties jo īpaši politiskas nestabilitātes, meteoroloģisko apstākļu, kas nav piemēroti attiecīgā lidojuma veikšanai, drošības riska, negaidītu lidojuma drošības trūkumu un streiku dēļ, kas ietekmē apkalpojošā gaisa pārvadātāja darbību.”

IV.5. Valsts tiesībās saistībā ar līgumisko atbildību (jo puses noslēdza līgumu par gaisa pārvadājumu) Civilkodeksa 798. pantā ir noteikts, ka parādnieks, kurš savas vainas dēļ nepilda saistības, ir atbildīgs par kreditoram radītajiem zaudējumiem. Civilkodeksa 799. panta 1. punktā ir noteikts, ka parādniekam, kurš nepilda savas saistības vai neatbilstīgi izpilda saistības, ir jāpierāda, ka tas nav noticis viņa vainas dēļ. Šīs vispārpiemērojamās valsts tiesību normas var saskaņot ar iepriekš minētajām regulas, kas piemērojama izskatāmajā lietā, tiesību normām, kas ir speciālas tiesību normas, ciktāl no šiem abiem tiesiskajiem regulējumiem izriet, ka atbildētājai lidsabiedrībai, kuras vaina tiek prezumēta, ir jāpierāda, ka kavēšanos ir izraisījuši no tās gribas neatkarīgi apstākļi, ka šajā ziņā tā nav izdarījusi nekādu pārkāpumu un ka tā ir rīkojusies rūpīgi, un tādējādi to nevar vainot ne par minēto kavēšanos, ne par nolaidīgu profesionālu darbību. Tāpat ir jānorāda, ka valsts

augstāko tiesu judikatūrā ir tikai viens spriedums, kas ir saistīts ar šajā lietā aplūkoto jautājumu [*Tribunal da Relação de Lisboa* (Lisabonas apelācijas tiesa) 2017. gada 23. novembra spriedums [...]], kurā, lai arī tajā ir sīki analizēts, kāda kārtība ir piemērojama šādiem lidojumu kavēšanās gadījumiem, tas it īpaši attiecas uz kavēšanos lidsabiedrības noteiktās lidmašīnas tehniskās apkopes dēļ, un šis iemesls jau ir ticis aplūkots Savienības judikatūrā, uz kuru ir atsauce minētajā spriedumā.

\*

## V. Lēmums iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu

V.1. Konstatējusi (iepriekš izklāstītos) pierādītos faktus, noteikusi pušu nostāju un precizējusi iepriekš norādītos Savienības tiesību aktus, [iesniedzējtiesa] iesniedz Tiesai lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, ciktāl šīs lietas iztiesāšanai ir jāsaņem atbilde uz uzdotajiem jautājumiem attiecībā uz Regulas (EK) Nr. 261/2004 14. apsvēruma un 5. un 7. panta interpretāciju (skat. LESD 267. pantu).

V.2. Faktiski saistībā ar iepriekš izklāstītajiem faktiskajiem apstākļiem nav līdzīgu gadījumu, un Tiesas judikatūrā nav atrodama atbilde.

V.3. Turklāt saskaņā ar Portugāles procesuālajām tiesībām gala nolēmums, kas ir jāpieņem šajā tiesvedībā, vēlāk nav pārsūdzams [...]

V.4. Tāpēc šī tiesa lūdz interpretēt iepriekš minētās Savienības tiesību normas, kas, pēc tās domām, ir piemērojamas šajā lietā, un uzdod šādus prejudiciālus jautājumus:

- 1) Vai Regulas (EK) Nr. 261/2004 14. apsvērumā minētais jēdziens “ārkārtēji apstākļi” ir attiecināms uz apstākli, kad pasažieris lidojuma laikā iekoz citam pasažierim un uzbrūk apkalpes locekļiem, kuri cenšas viņu nomierināt, un gaisa kuģa kapteinis uzskata, ka tas pamato nosēšanos tuvākajā lidostā, lai izsēdinātu minēto pasažieri un izkrautu viņa bagāžu, kas izraisīja lidmašīnas ielidošanu galamērķī ar kavēšanos?
- 2) Vai aviosabiedrība var tikt atbrīvota no atbildības par lidojuma, kuru izmantoja pasažieris, kas iesniedza sūdzību (šajā lietā – prasītājs), kavēšanos tāda “ārkārtēja apstākļa” dēļ, kas rodas šīs pašas lidmašīnas turpceļa lidojuma laikā, tieši pirms attiecīgā reisa?
- 3) Vai Regulas (EK) Nr. 261/2004 5. panta 3. punkta noteikumu izpratnē lidsabiedrība (šajā lietā – atbildētāja) veica visus iespējamus pasākumus, lai arī tā nevarēja novērst kavēšanos pēc tam, kad bija izvērtējusi un secinājusi, ka, nosūtot citu lidmašīnu, tā nespētu novērst jau radušos kavēšanos un nodrošināt pasažierim (šajā lietā – prasītājam) pārsēšanos lidojumam nākamajā dienā, jo minētā sabiedrība uz pasažiera galamērķi veic tikai vienu lidojumu dienā?

\*

[..]

\*

[..]

\*

Lisabonā, 2019. gada 21. janvārī.

DARBBA VERSIJA